

Tatiana POROSENCOVA

Alina TIMOTIN

Scopul. Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor părinților privind sănătatea orală a copiilor de 0-3 ani, pentru propunerea unor intervenții de intensificare a procedurilor de prevenție în vederea sporirii sănătății orale a copiilor.

Obiective. Analiza experienței naționale și internaționale referitor la atitudinea și comportamentele părinților privind sănătatea orală a copiilor; identificarea cunoștințelor, atitudinilor și comportamentelor părinților privind îngrijirea dentară a copiilor de 0-3 ani; determinarea actorilor responsabili de instruirea și sensibilizarea părinților referitor la asigurarea sănătății orale a copiilor de 0-3 ani; elaborarea recomandărilor privind intensificarea acțiunilor de prevenție în vederea sporirii sănătății orale a copiilor.

Materiale și metode. Tipul de studiu – transversal, descriptiv cu elemente analitice, efectuat prin chestionarea a 423 de părinți de copii de 0-3 ani, cetățeni ai Republicii Moldova, în perioada noiembrie-martie 2021-2022. Chestionarul a fost realizat în *Google forms* și distribuit on-line. *Metodele studiului:* istorică, epidemiologică, sociologică, statistică, de transfer a datelor, comparativă, grafică.

Rezultatele obținute. Frecvența periajului dentar la adulți alternează între variantele „O dată/zi - 46% și 2 ori/zi” - 43%. O situație similară se atestă și în cazul copiilor: „De 2 ori/zi” - 35%, „O dată/zi” - 34%, iar pentru răspunsul „Niciodată” a fost selectat în 25% din cazuri. Mișcările mixte au fost cele mai populare în ceea ce privește tipul periajului dentar atât la adulți (75%), cât și la copii (82%). A fost analizată corelația între variabilele *Studii finalizate* și obiceiuri dento-sanogene, cum ar fi *Inițierea periajului dentar copii*, *Inițierea utilizării pastei dentare* și *Prima vizită la stomatolog*. Asocieri statistic semnificative s-au înregistrat pentru nivelul de studii finalizate față de *Inițierea periajului dentar copii*, *Inițierea utilizării pastei dentare* ($p < 0,01$), la fel și pentru *Prima vizită la stomatolog* ($p < 0,05$). Fenomenul este unul negativ, pentru că nivelul de studii crește, iar perioada de adresabilitate conform opiniei respondenților descrește (la eruperea primului dinte, sau până la 6 luni). Opinia majoritară a părinților a fost divizată în proporții egale : „la vârsta de 1 an” și „la eruperea primului dinte” – câte 27% fiecare. În cazul inițierii utilizării pastei dentare, părinții, la fel, au considerat în proporție majoritară, vârsta de 1 an de a fi oportună – 31%. S-a înregistrat o asociere statistic semnificativă între vârstă și frecvența oferirii sucurilor și dulciurilor ($p < 0,01$). Prin prisma testului chi-pătrat nu am depistat o asociere statistic semnificativă referitor la variabilele *Experiența de carie la copil* și *Periuță pentru toți membrii* ($p > 0,05$). O corelație semnificativ statistică s-a înregistrat în ceea ce privește mediul de reședință și prezența la toți membrii familiei a periutelelor dentare ($p < 0,01$). Totodată, o situație similară s-a înregistrat pentru variabilele *Studii finalizate* și *Frecvența oferirii sucurilor* ($p < 0,01$).

Concluzii. Pentru îmbunătățirea sănătății orale la copii în țara noastră este nevoie de a întreprinde activități susținute, consecvente, planificate și cu continuitate, desfășurate coordonat în cadrul unui Program național de prevenire a principalelor afecțiuni stomatologice.

Cuvinte cheie. Copii, părinți, atitudine de sănătate orală, comportament de sănătate orală.

**ACCESIBILITATEA SERVICIILOR MEDICALE ACORDATE COPIILOR, CU
VÂRSTA PÂNĂ LA UN AN, ÎN PERIOADA PANDEMIEI COVID-19**

Irina CESAC
Alina TIMOTIN

Actualitatea cercetării privind accesibilitatea serviciilor medicale acordate copiilor cu vârsta până la un an în perioada pandemiei COVID-19 este argumentată prin faptul că un acces redus la îngrijiri medicale oferite la nivelul Asistenței Medicale Primare în urgențe de sănătate publică ar putea avea un impact negativ asupra sănătății ulterioare a copiilor mici.

Scopul. Evaluarea accesului copiilor cu vârsta până la un an la servicii medicale în perioada pandemiei COVID-19, pentru elaborarea recomandărilor de îmbunătățire a asistenței medicale acordate copiilor și creșterea accesibilității serviciilor medicale în condițiile unor eventuale urgențe de sănătate publică.

Obiective. Analiza studiilor și practicilor internaționale privind acordarea și accesibilitatea serviciilor medicale oferite copiilor cu vârsta de până la un an, în condițiile pandemiei COVID-19; analiza opiniei medicilor de familie cu privire la examinarea nou-născuților și sugarilor în perioada pandemică; analiza opiniei părinților cu privire la examinarea copiilor lor în perioada pandemică; elaborarea recomandărilor în vederea creșterii accesibilității serviciilor medicale acordate copiilor mici, în condiții de urgențe de sănătate publică cu caracter epidemiologic.

Materiale și metode. Tipul de studiu – transversal, descriptiv, mixt. Componenta cantitativă: chestionarea a 378 de medici de familie; componenta calitativă: 13 interviuri în profunzime cu părinții copiilor născuți între 2018 și 2020. Datele au fost colectate în mai-iulie 2021. *Metodele studiului:* istorică, epidemiologică, sociologică, statistică, comparativă.

Rezultatele obținute. Accesul la serviciile medicale acordate copiilor, în perioada pandemiei COVID-19, a fost apreciat de majoritatea medicilor de familie (42,3%) cu nota 8. Practic fiecare medic (97%) s-a întâlnit cu refuzuri din partea părinților cu copii de a se prezenta la cabinet, iar circa 60 la sută consideră că numărul de refuzuri de la imunizare în timpul pandemiei a crescut. Barierele cele mai importante în accesarea serviciilor medicale în perioada pandemiei COVID-19 au fost cauzate de frica de infectare (76,5%) și starea de carantină impusă (60,1%). Ceea ce ține de percepția părinților, majoritatea au evidențiat că cea mai mare barieră în accesarea serviciilor medicale, în perioada pandemică, a fost frica de a se infecta, precum și lipsa specialiștilor și a transportului public.

Concluzii. Accesul la serviciile medicale acordate copiilor, în perioada pandemiei COVID-19, a avut de suferit parțial. S-a observat un eveniment contradictoriu: pe de-o parte șapte din zece medici de familie consideră că accesul la servicii medicale acordate copiilor nu a fost afectat, pe când peste 80% consideră că numărul examenelor profilactice s-a micșorat în condițiile pandemiei COVID-19. Această contradicție poate fi explicată prin faptul că accesul la serviciile medicale nu a fost limitat de către lucrătorii medicali, ci din motivul instalării stării de urgență pe țară.

Cuvinte cheie. Accesibilitate, copiii în perioada pandemică, COVID-19, imunizare.

PRIORITĂȚI DE DEZVOLTAREA A ASISTENȚEI MEDICALE UROLOGICE

Andrei GALESCU
Oleg LOZAN